Journal of Asia Social Science Studies Original Article

Received: 28 November 2025 Revised: 15 December 2025 Accepted: 17 December 2025

ภูมิรัฐศาสตร์แห่งอาชญากรรม: วิเคราะห์บทบาทของนโยบายความมั่นคงไทย-เมียนมาในการก่อเกิดและขยายตัวของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ข้ามชาติ

The Geopolitics of Crime: Analyzing the Role of Thai-Myanmar Security Policy in the Emergence and Expansion of Transnational Call Center Gangs

นายธนโรจน์ หล่อธนะไพศาล[1]

Mr.Tanaroj Lortanapaisan

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายความมั่นคงของไทยและเมียนมากับการก่อเกิดและขยายตัวของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ข้ามชาติ โดยตั้งอยู่บนแนวคิด “ภูมิรัฐศาสตร์แห่งอาชญากรรม” ที่ชี้ให้เห็นว่า พื้นที่ชายแดนไม่ใช่เพียงเส้นแบ่งรัฐ แต่เป็นโครงสร้างอำนาจที่ซ้อนทับด้วยผลประโยชน์ กลุ่มอำนาจ และการนิยามของรัฐเงา การศึกษานี้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพผ่านการวิเคราะห์เอกสาร นโยบาย และสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ชายแดนไทย–เมียนมา ผลการวิจัยชี้ว่า (1) นโยบายความมั่นคงของทั้งสองประเทศมีส่วนในการสร้างพื้นที่สีเทาที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ โดยไทยใช้แนวทาง “กันชนนิยม” และเมียนมาใช้โครงสร้าง “รัฐซ้อนรัฐ” ที่เปิดช่องให้กลุ่มติดอาวุธและทุนสีเทาดำเนินกิจกรรมผิดกฎหมาย (2) กลุ่มอำนาจท้องถิ่น เช่น ผู้นำชาติพันธุ์ เจ้าหน้าที่รัฐ และกลุ่มทุน มีบทบาทในการเอื้อประโยชน์และได้รับผลตอบแทนจากเครือข่ายคอลเซ็นเตอร์ในฐานะระบบเศรษฐกิจคู่ขนาน และ (3) การจัดการปัญหาในระยะยาวจำเป็นต้องเริ่มจากการปรับเปลี่ยนนโยบายความมั่นคงในระดับโครงสร้าง ทั้งในด้านวิธีคิด การกำกับตรวจสอบ และการออกแบบนโยบายชายแดนที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง บทความนี้เสนอให้รัฐไทยหันมาใช้กรอบนโยบายแบบ “การบริหารพื้นที่อย่างรับผิดชอบ” ควบคู่กับการจัดตั้งกลไกตรวจสอบภายใน การพัฒนาฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ และการสร้างความร่วมมือพหุภาคีกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อจัดการกับอาชญากรรมข้ามชาติอย่างยั่งยืน ทั้งนี้เพื่อเปลี่ยนพื้นที่ชายแดนจากเขตอาชญากรรมให้กลายเป็นพื้นที่แห่งความยุติธรรม ความมั่นคง และการพัฒนาอย่างแท้จริง

คำสำคัญ : ภูมิรัฐศาสตร์, อาชญากรรม, นโยบายความมั่นคง, แก๊งคอลเซ็นเตอร์

---

[1] คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น; Faculty of law –Western University,Thailand

Corresponding author, e-mail: tallmanandtallman @gmail.com,Tel. 081-8437249

Abstract

This research article examines the relationship between the national security policies of Thailand and Myanmar and the emergence and expansion of transnational call center scam syndicates. Drawing on the concept of the "geopolitics of crime," the study conceptualizes borderlands not merely as state peripheries but as contested zones of overlapping authority, interests, and shadow governance. Utilizing qualitative methodology, the research incorporates policy analysis, documentary review, and in-depth interviews with experts and stakeholders in the Thai–Myanmar border region. Findings reveal that (1) the security policies of both states inadvertently contribute to the creation of grey zones conducive to illicit activities. Thailand's "buffer-zone approach" and Myanmar's "state-within-a-state" governance model have enabled the entrenchment of criminal infrastructure; (2) local power groups—including ethnic armed leaders, state officials, and grey capital investors—play critical roles in facilitating and benefiting from call center networks as part of a parallel economic system; and (3) sustainable solutions require structural reforms in Thailand's national security framework, including rethinking strategic assumptions, enhancing transparency, and adopting a people-centered border governance model. The article recommends that Thailand move toward an "accountability-based border administration," supported by internal audit mechanisms, geospatial criminal intelligence, and multilateral security cooperation with neighboring countries. Such reforms aim to transform border regions from zones of organized crime into spaces of justice, security, and inclusive development.

Keywords: Geopolitics, Crime, Security Policy, Call Center Gangs

1. บทนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ปรากฏการณ์ "แก๊งคอลเซ็นเตอร์" ได้กลายเป็นภัยคุกคามข้ามพรมแดนที่มีโครงสร้างสลับซับซ้อน ทั้งในมิติเทคโนโลยี อาชญากรรม และความมั่นคง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่พื้นที่ชายแดนระหว่างไทยกับเมียนมากลายเป็นจุดยุทธศาสตร์ของการดำเนินกิจกรรมผิดกฎหมาย ซึ่งได้รับการเอื้ออำนวยจากปัจจัยด้านภูมิรัฐศาสตร์ ความคลุมเครือของอธิปไตย และผลประโยชน์เชิงโครงสร้างของรัฐและกลุ่มอำนาจท้องถิ่น (Kurlantzick, 2023; Buchanan, 2016)

ปรากฏการณ์นี้ไม่ได้เกิดขึ้นจากกลุ่มอาชญากรเพียงลำพัง หากแต่เป็นผลลัพธ์ของโครงสร้างนโยบายด้านความมั่นคงที่มีมาอย่างยาวนาน ไทยในฐานะประเทศเพื่อนบ้านมีแนวนโยบายสนับสนุนให้ชนกลุ่มน้อยในฝั่งเมียนมาเป็น“กันชน”ต่อรัฐกลางที่ไม่เป็นมิตรในอดีต โดยรัฐกันชน(Buffer State)ในบริบทของงานวิจัยนี้ มิได้หมายถึงรัฐอธิปไตยในความหมายทางภูมิรัฐศาสตร์แบบดั้งเดิมเท่านั้น หากแต่หมายถึงพื้นที่หรือรัฐที่ถูกทำให้ทำหน้าที่เป็นแนวกันชนทางความมั่นคงและการเมืองระหว่างรัฐมหาอำนาจหรือผลประโยชน์ข้ามพรมแดน ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว รัฐมักให้ความสำคัญกับเสถียรภาพและการควบคุมเชิงยุทธศาสตร์ มากกว่าการพัฒนากลไกกำกับดูแลภายในอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้พื้นที่ชายแดนหรือพื้นที่พิเศษกลายเป็นพื้นที่ที่รัฐยอมรับการบังคับใช้กฎหมายอย่างจำกัด และเปิดช่องให้กิจกรรมผิดกฎหมายหรือเศรษฐกิจนอกระบบฝังตัวอยู่ได้ความสัมพันธ์ดังกล่าวได้เปิดพื้นที่ให้กลุ่มชาติพันธุ์บางกลุ่มสามารถควบคุมพื้นที่ชายแดนและมีอิสระในการจัดการทรัพยากร ซึ่งรวมถึงการอนุญาตให้แก๊งคอลเซ็นเตอร์เข้าไปตั้งฐานโดยแลกกับรายได้ที่ใช้จัดซื้ออาวุธสำหรับต่อสู้กับรัฐบาลกลางเมียนมา (International Crisis Group, 2023)

ขณะเดียวกันกลุ่มผลประโยชน์ในประเทศไทยเอง ได้แก่เจ้าหน้าที่ทหารบางกลุ่ม และเครือข่ายนักธุรกิจสีเทาต่างก็ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการปล่อยให้มีการลักลอบเคลื่อนย้ายทรัพยากร แรงงาน และเทคโนโลยีสื่อสารผ่านด่านพรมแดนอย่างต่อเนื่อง (Human Rights Watch, 2022) ในระดับเมียนมา เจ้าหน้าที่ทหารระดับสูงบางส่วนในเขตชายแดนยังมีบทบาทในฐานะ“ผู้อุปถัมภ์”แก๊งอาชญากรรม โดยใช้กลไกรัฐในการคุ้มครองผลประโยชน์ แลกกับค่าตอบแทนจากเครือข่ายทุนจีนที่เข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมหลอกลวงผ่านโทรคมนาคม (Freeman, 2025)

การขยายตัวของอาชญากรรมคอลเซ็นเตอร์ในบริบทนี้จึงไม่ใช่เรื่องบังเอิญหรือผลของเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว หากแต่เป็น “ผลิตผลทางภูมิรัฐศาสตร์” ของพื้นที่ชายแดนที่ถูกสร้างขึ้นโดยผลประโยชน์ร่วมระหว่างรัฐ ทุน และอำนาจที่ไม่เป็นทางการ บทความนี้จึงมุ่งวิเคราะห์บทบาทของนโยบายความมั่นคงของไทยและเมียนมาในการเอื้ออำนวยให้เกิดและขยายตัวของเครือข่ายแก๊งคอลเซ็นเตอร์ โดยเน้นการทำความเข้าใจพื้นที่ชายแดนในฐานะ “รัฐเงา” ที่ถูกใช้เป็นเวทีต่อรองระหว่างกลุ่มอำนาจหลายฝ่าย โดยรัฐเงา(Shadow State) เป็นโครงสร้างอำนาจนอกระบบทางการที่ทำหน้าที่เสมือนรัฐในทางปฏิบัติ โดยกลุ่มบุคคลหรือเครือข่ายอำนาจที่ไม่อยู่ภายใต้ความรับผิดตามกฎหมาย สามารถควบคุมทรัพยากร การบังคับใช้กฎเกณฑ์ และการจัดสรรผลประโยชน์ในพื้นที่ได้จริง

วัตถุประสงค์หลักของการศึกษานี้คือเพื่อชี้ให้เห็นว่า นโยบายความมั่นคงที่ดูเหมือนจะเน้นการรักษาเสถียรภาพของรัฐ อาจกลับกลายเป็นกลไกที่ส่งเสริมให้เกิดอาชญากรรมข้ามชาติอย่างไม่รู้ตัว และเสนอข้อพิจารณาเชิงโครงสร้างต่อแนวทางการแก้ไขที่ไม่เพียงแต่จำกัดอยู่ในระดับการบังคับใช้กฎหมาย หากแต่ต้องมองย้อนกลับไปยังนโยบายและพลวัตทางการเมืองที่ก่อให้เกิด “ภูมิรัฐศาสตร์แห่งอาชญากรรม” ดังกล่าว

2.วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์นโยบายความมั่นคงของประเทศไทยและเมียนมาในบริบทพื้นที่ชายแดน และความสัมพันธ์ของนโยบายดังกล่าวต่อการก่อเกิดและขยายตัวของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ข้ามชาติ
2. เพื่อศึกษาบทบาทของกลุ่มอำนาจท้องถิ่น รัฐเงา และกลุ่มผลประโยชน์ในระดับต่าง ๆ ที่มีส่วนในการเอื้ออำนวยต่อกิจกรรมอาชญากรรมผ่านโทรคมนาคมในพื้นที่ชายแดนไทย–เมียนมา
3. เพื่อเสนอข้อพิจารณาเชิงโครงสร้างสำหรับการปรับนโยบายความมั่นคงของรัฐไทยในการจัดการกับอาชญากรรมข้ามชาติประเภทแก๊งคอลเซ็นเตอร์อย่างยั่งยืน

3.วิธีวิจัย

งานวิจัยมีสมมุติฐานการวิจัย 3 ประการ1.นโยบายความมั่นคงของไทยและเมียนมาที่เน้นการควบคุมเชิงยุทธศาสตร์ในพื้นที่ชายแดนมีส่วนส่งเสริมให้เกิดพื้นที่สีเทาที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ 2. กลุ่มอำนาจในระดับท้องถิ่น เช่น ผู้นำชนกลุ่มน้อย เจ้าหน้าที่ทหาร และทุนสีเทา มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนหรือได้รับผลประโยชน์ทางตรงและทางอ้อมจากเครือข่ายคอลเซ็นเตอร์ข้ามชาติ 3.การจัดการปัญหาแก๊งคอลเซ็นเตอร์ไม่สามารถสำเร็จได้ด้วยมาตรการด้านกฎหมายเพียงอย่างเดียว หากไม่แก้ไขที่ต้นตอเชิงโครงสร้างของนโยบายชายแดนและผลประโยชน์ทับซ้อน

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) โดยเน้นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและการตีความในบริบทของภูมิรัฐศาสตร์ การเมืองชายแดน และอาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อให้สามารถเข้าใจความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างนโยบายความมั่นคงกับการเกิดขึ้นของแก๊งคอลเซ็นเตอร์อย่างลึกซึ้งและครอบคลุม โดยแบ่งกระบวนการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1.การรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการแบบพหุแหล่ง (Triangulation) เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยประกอบด้วย 1.1การศึกษาวรรณกรรมและเอกสารทางวิชาการ โดยได้รวบรวมงานวิจัย รายงานจากองค์กรระหว่างประเทศ เช่น International Crisis Group, Human Rights Watch, และรายงานของรัฐไทยและเมียนมา รวมถึงบทความวิชาการในฐานข้อมูล Scopus และ JSTOR ซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นภูมิรัฐศาสตร์ ความมั่นคง และอาชญากรรมข้ามชาติในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 1.2การวิเคราะห์ข่าวสารและรายงานจากสื่อมวลชนรวมถึงสื่อไทย เช่น MGR Online, Thai PBS, และสื่อระดับภูมิภาค เช่น The Irrawaddy, South China Morning Post เพื่อติดตามพฤติกรรม กลไก และพัฒนาการของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ในพื้นที่ชายแดน 1.3การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 12 ราย ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงในพื้นที่ภาคเหนือและตะวันตกของไทย นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านภูมิรัฐศาสตร์/รัฐชายแดน ตัวแทนจากองค์กรเอกชน

(NGO) ที่ทำงานเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในเมียนมา นักข่าวหรือผู้สังเกตการณ์ภาคสนามที่ติดตามการดำเนินงานของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ โดยการเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ใช้วิธีการแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยคำนึงถึงความรู้ ความเกี่ยวข้องโดยตรง และประสบการณ์ในประเด็นวิจัย

2.การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากเอกสารและการสัมภาษณ์จะถูกวิเคราะห์ด้วยวิธี การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงตีความ (Interpretive content analysis) โดยใช้แนวทางเชิงประเด็น (Thematic analysis) เพื่อสกัดสาระสำคัญจากข้อมูล ทั้งในเชิงแนวนโยบาย กลไกการเอื้ออำนวย และโครงสร้างผลประโยชน์ ขั้นตอนการวิเคราะห์ประกอบด้วยการจัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็นหลัก เช่น “กันชนความมั่นคง”, “รัฐเงา”, “ผลประโยชน์ข้ามพรมแดน” การเชื่อมโยงข้อมูลกับกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ นำไปสู่การจัดทำแผนผังความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ในระบบภูมิรัฐศาสตร์ของอาชญากรรม

4. การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาแก๊งคอลเซ็นเตอร์ในฐานะปรากฏการณ์อาชญากรรมข้ามชาติที่ฝังตัวอยู่ในพื้นที่ชายแดน จำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้จากหลายสาขา ทั้งด้านรัฐศาสตร์ ภูมิรัฐศาสตร์ อาชญาวิทยา และการเมืองชายแดน วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสามารถจำแนกออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ (1) งานศึกษาว่าด้วยภูมิรัฐศาสตร์ของอาชญากรรมและรัฐชายแดน (2) งานศึกษากลไกของแก๊งคอลเซ็นเตอร์และอาชญากรรมข้ามชาติ และ (3) งานศึกษาบริบทนโยบายความมั่นคงไทย–เมียนมา

4.1 ภูมิรัฐศาสตร์ของอาชญากรรมและรัฐชายแดน

งานของ Van Schendel และ Abraham (2005) เสนอให้เข้าใจ “ชายแดน” ไม่ใช่ในฐานะเส้นแบ่งเขตแดน แต่เป็นพื้นที่ซึ่งรัฐยอมให้กฎกติกาอ่อนตัวลงเพื่อแลกกับผลประโยชน์ทางยุทธศาสตร์ งานเหล่านี้เชื่อมโยงแนวคิดเรื่อง “รัฐเงา” (Shadow state) ซึ่งอธิบายความร่วมมือระหว่างกลุ่มอำนาจรัฐและทุนผิดกฎหมายในการแสวงหาผลประโยชน์ร่วมกัน โดยเฉพาะในพื้นที่ซึ่งอำนาจรัฐแบบดั้งเดิมเข้าถึงได้จำกัด (Gupta, 1995)
ส่วน Tagliacozzo (2005) อธิบายพื้นที่ชายแดนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ว่าเป็นเขตของ “การลักลอบอย่างเป็นระบบ” ที่รัฐเองอาจมีส่วนได้เสีย บทวิเคราะห์ของ Andreas (2011) ยังเสนอว่าพรมแดนเป็นทั้งด่านตรวจและทางผ่านของกิจกรรมผิดกฎหมาย ที่รัฐอาจเพิกเฉยหรือละเลยโดยมีผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นแรงจูงใจ

4.2 กลไกของแก๊งคอลเซ็นเตอร์และอาชญากรรมข้ามชาติ

แม้จะมีงานศึกษาจำนวนหนึ่งที่เน้นเชิงเทคนิค เช่น วิธีการหลอกลวงทางโทรศัพท์ การโอนเงิน และการใช้เทคโนโลยี (Wangsathitham, 2024) แต่งานเหล่านั้นมักขาดการเชื่อมโยงกับโครงสร้างทางภูมิรัฐศาสตร์ งานของ (Freeman, 2025)เป็นหนึ่งในข้อยกเว้น โดยเสนอว่าเครือข่ายแก๊งคอลเซ็นเตอร์ในภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงมีทุนจีนหนุนหลัง เชื่อมโยงกับธุรกิจคาสิโนผิดกฎหมายและองค์กรติดอาวุธท้องถิ่น การวิเคราะห์จาก International Crisis Group (2023) ชี้ว่า ฐานที่มั่นของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ในเขตชนกลุ่มน้อยของเมียนมาเติบโตจากความว่างเปล่าของ

อำนาจรัฐและการต่อรองระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์กับรัฐกลาง ซึ่งยอมให้กิจกรรมผิดกฎหมายดำเนินไปเพื่อแลกกับรายได้ทางการเงิน

4.3 นโยบายความมั่นคงไทย–เมียนมา: กันชนหรือช่องทาง?

ด้านหนึ่งงานของBuchanan (2016)และ Kurlantzick (2023) เสนอว่าไทยมีนโยบายแบบ “ละเว้นโดยเจตนา” ต่อการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในเมียนมา โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดนตะวันตกของไทยที่ถูกใช้เป็นกันชนทางความมั่นคง แนวนโยบายดังกล่าวไม่เพียงทำให้พื้นที่เหล่านี้ไม่ถูกรัฐไทยตรวจสอบอย่างเข้มงวด แต่ยังกลายเป็นช่องทางหลักในการสนับสนุนกิจกรรมผิดกฎหมายข้ามพรมแดน ทั้งการขนย้ายบุคคล อุปกรณ์เทคโนโลยี และเงินทุน ในขณะที่เมียนมาเองต้องเผชิญกับการแตกสลายของอำนาจส่วนกลาง และรัฐในบางภูมิภาคถูกกลุ่มชาติพันธุ์หรือกองกำลังท้องถิ่นควบคุมแทน ซึ่งเปิดช่องให้เกิด “รัฐซ้อนรัฐ” ที่อาชญากรรมกลายเป็นทรัพยากรทางเศรษฐกิจและการเมือง (Human Rights Watch, 2022)โดยรัฐซ้อนรัฐ (State within a State)อธิบายสภาวะที่โครงสร้างอำนาจนอกระบบสามารถสถาปนาการปกครอง การควบคุม และกลไกการตัดสินใจของตนเองขึ้นภายในอาณาเขตของรัฐทางการอย่างเป็นระบบ จนทำให้เกิดอำนาจคู่ขนานที่รัฐไม่สามารถแทรกแซงหรือกำกับได้อย่างแท้จริง ในบริบทนี้รัฐซ้อนรัฐไม่ได้เป็นเพียงผลจากความอ่อนแอของรัฐ แต่สะท้อนถึงการที่รัฐทางการยอมรับหรือเพิกเฉยต่อการดำรงอยู่ของอำนาจคู่ขนาน เพื่อแลกกับเสถียรภาพหรือผลประโยชน์บางประการ วรรณกรรมข้างต้นจึงเป็นฐานความรู้สำคัญที่ช่วยให้การวิเคราะห์ปรากฏการณ์แก๊งคอลเซ็นเตอร์ในงานวิจัยนี้ ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่ระดับเทคโนโลยีหรือกฎหมาย หากแต่เชื่อมโยงเข้ากับพลวัตทางรัฐศาสตร์ ภูมิรัฐศาสตร์ และความมั่นคงในระดับภูมิภาค

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า แม้งานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับแก๊งคอลเซ็นเตอร์ อาชญากรรมข้ามชาติ และการเมืองชายแดนมีอยู่จำนวนหนึ่ง แต่ยังมีช่องว่างสำคัญที่งานวิจัยนี้ตั้งใจเข้ามาเติมเต็ม ดังนี้

1. การแยกส่วนระหว่างงานด้านเทคนิค-กฎหมาย กับงานด้านภูมิรัฐศาสตร์ งานวิจัยที่มีอยู่ส่วนใหญ่มุ่งเน้นประเด็นเฉพาะ เช่น วิธีการหลอกลวงของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ (เช่น Wangsathitham, 2024) หรือกฎหมายที่ใช้ปราบปรามอาชญากรรมไซเบอร์ โดยขาดการเชื่อมโยงกับโครงสร้างทางภูมิรัฐศาสตร์และบริบทนโยบายความมั่นคง งานวิจัยนี้จึงนำเสนอกรอบวิเคราะห์ที่พิจารณาทั้งโครงสร้างรัฐ พื้นที่ และผลประโยชน์ทางอำนาจเข้ามาร่วมด้วย

2.การขาดการบูรณาการระหว่างระดับประเทศและข้ามชาติ แม้งานของฟรีแมน(Freeman, 2025)และ International Crisis Group (2023) จะให้ภาพรวมของการขยายตัวของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ในระดับภูมิภาค แต่ยังขาดการเจาะลึกในมิติของนโยบายภายในประเทศไทยและบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในประเทศ งานวิจัยนี้จึงพยายามเชื่อมโยงภาพใหญ่ระดับภูมิภาคกับโครงสร้างนโยบายภายในของไทย

3.ขาดการศึกษานโยบายความมั่นคงไทย–เมียนมาในฐานะปัจจัยก่ออาชญากรรม งานด้านความมั่นคงส่วนมากมักพิจารณานโยบายความมั่นคงในมิติการควบคุมพรมแดนหรือปราบปรามภัยคุกคามจากภายนอก แต่

น้อยครั้งที่จะวิพากษ์ว่าตัวนโยบายเองเป็นกลไกที่เอื้อให้เกิดพื้นที่สีเทาและเศรษฐกิจผิดกฎหมาย งานวิจัยนี้จึงพยายามวางคำถามกลับไปยังนโยบายของรัฐเอง ด้วยช่องว่างทั้งในระดับแนวคิดและระดับพื้นที่ข้างต้น งานวิจัยนี้จึงมีความจำเป็นในการเสนอกรอบวิเคราะห์ใหม่ที่มองปรากฏการณ์แก๊งคอลเซ็นเตอร์ไม่ใช่แค่อาชญากรรมรายบุคคล หากแต่เป็นผลผลิตของโครงสร้างอำนาจ นโยบายความมั่นคง และภูมิรัฐศาสตร์ที่รัฐเองมีส่วนร่วมสร้างขึ้นโดยตรงและโดยอ้อม

5. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์จากข้อมูลเอกสาร วรรณกรรม และการสัมภาษณ์เชิงลึกชี้ชัดว่า นโยบายความมั่นคงของไทยและเมียนมาในพื้นที่ชายแดนมิได้เป็นกลไกในการสกัดอาชญากรรม หากแต่กลับมีลักษณะเป็นตัวแปรส่งเสริมเชิงโครงสร้าง ให้เกิดช่องว่างของอำนาจรัฐที่เอื้อต่อการเติบโตของแก๊งคอลเซ็นเตอร์

1 พื้นที่กันชนและการยอมให้ไร้รัฐโดยรัฐไทย

ข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ระดับเจ้าหน้าที่ความมั่นคงไทย 2 คน และนักวิชาการ 1 คน ระบุว่า พื้นที่ชายแดนฝั่งตะวันตก เช่น อ.แม่สอด และ อ.แม่ริม ถูกใช้เป็นพื้นที่กันชนระหว่างรัฐไทยกับเขตอิทธิพลของทหารเมียนมาและชนกลุ่มน้อยมายาวนาน ซึ่งนำไปสู่การยอมละเลยต่อการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อรักษาดุลอำนาจกับกลุ่มชาติพันธุ์ ข้อมูลนี้สอดคล้องกับวรรณกรรมของBuchanan (2016)ที่ชี้ว่าไทยมีแนวนโยบาย “นิ่งเฉยอย่างมีกลยุทธ์” ต่อกิจกรรมในเขตชนกลุ่มน้อยเพราะเห็นว่ามีประโยชน์ในเชิงภูมิรัฐศาสตร์ นโยบายความมั่นคงเมียนมากับการเปิดทางให้รัฐซ้อนรัฐ ข้อมูลจากรายงานของ International Crisis Group (2023) และการสัมภาษณ์ตัวแทนเอกชน(NGO) พบว่ารัฐบาลเมียนมาโดยเฉพาะในระดับทหารภูมิภาคมีบทบาทเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มติดอาวุธท้องถิ่น โดยปล่อยให้กลุ่มเหล่านี้ควบคุมพื้นที่ แลกกับความสงบและรายได้จากธุรกิจผิดกฎหมาย เช่น คาสิโน คอลเซ็นเตอร์ และการลักลอบแรงงาน กองทัพกลางมองว่าการอนุญาตให้ “เศรษฐกิจสีเทาดำเนินอยู่ได้” คือเครื่องมือในการควบคุมกลุ่มชนกลุ่มน้อยทางอ้อม ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งซึ่งทำงานประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่ให้สัมภาษณ์ว่า“พื้นที่นี้ถ้าไม่มีเรื่องความมั่นคงจริง ๆ หน่วยงานพลเรือนไม่ค่อยกล้าเข้าไปตรวจอะไร เพราะถือว่าอยู่ในเขตดูแลของทหาร” ในทำนองเดียวกัน ผู้ให้ข้อมูลอีกรายชี้ให้เห็นว่า การคุ้มครองพื้นที่ดังกล่าวไม่ได้หมายถึงการคุ้มครองประชาชนหรือเศรษฐกิจท้องถิ่นโดยตรง หากแต่เป็นการรักษาสมดุลเชิงอำนาจและผลประโยชน์ในพื้นที่ “มันไม่ใช่ว่าทุกคนไม่รู้ว่ามีอะไรเกิดขึ้น แต่เป็นพื้นที่ที่ใครๆก็รู้ว่าไม่ควรเข้าไปยุ่ง”ผลการวิจัยยังพบว่า เงื่อนไขดังกล่าวเอื้อให้กลไกทุนสีเทาและเครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติสามารถฝังตัวอยู่ในพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการคุ้มครองทางอ้อมจากโครงสร้างความมั่นคง ผู้ให้ข้อมูลที่มีประสบการณ์ทำงานด้านการตรวจสอบทางการเงินให้ข้อมูลว่า “เส้นทางเงินมันชัด แต่พอโยงไปถึงพื้นที่บางจุด การตรวจสอบจะหยุดทันที เหมือนมีเพดานที่ไปต่อไม่ได้” จากคำให้สัมภาษณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า บทบาทของกลไกความมั่นคงในพื้นที่มิได้เป็นเพียงฉาก

หลังของปัญหา หากแต่เป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างที่ผลิตและคงไว้ซึ่งพื้นที่สีเทา ซึ่งส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายและการกำกับกิจกรรมผิดกฎหมายไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลผลิตของความร่วมมือเชิงกลยุทธ์ทำให้เกิดพื้นที่สีเทาข้ามพรมแดนเมื่อนำสองแนวนโยบายนี้มาวิเคราะห์ร่วมกันจะพบว่า ไทยและเมียนมามีความสัมพันธ์ในลักษณะ “ร่วมเพิกเฉย” ต่อการก่อตัวของโครงสร้างอาชญากรรมในพื้นที่ชายแดน โดยอาศัยข้ออ้างด้านยุทธศาสตร์ความมั่นคง เช่น ความสงบในพื้นที่ หรือการป้องกันภัยจากรัฐอื่น ผลที่ตามมาคือการก่อตัวของ “รัฐชายแดน” ที่มีโครงสร้างอำนาจคู่ขนาน และเปิดพื้นที่ให้แก๊งคอลเซ็นเตอร์สามารถดำเนินกิจกรรมในระยะยาว ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับสมมุติฐานที่เสนอว่านโยบายความมั่นคงที่มุ่งเน้นยุทธศาสตร์รัฐแบบดั้งเดิมกลับกลายเป็นปัจจัยส่งเสริมทางอ้อม ที่ทำให้พื้นที่ชายแดนกลายเป็นศูนย์กลางอาชญากรรมข้ามชาติ โดยเฉพาะกิจกรรมหลอกลวงทางโทรคมนาคมที่อาศัยเทคโนโลยี สื่อสารไร้พรมแดน และโครงสร้างอำนาจเงา

2.กลุ่มอำนาจท้องถิ่นกับโครงสร้างการเอื้ออาชญากรรม

ผลการวิเคราะห์เชิงพรรณนาแสดงให้เห็นว่ากลุ่มอำนาจท้องถิ่น ทั้งในฝั่งไทยและเมียนมา มีบทบาทอย่างลึกซึ้งในการสนับสนุนเครือข่ายแก๊งคอลเซ็นเตอร์ ทั้งในเชิง โครงสร้างการปกครอง ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และการควบคุมพื้นที่ จนนำไปสู่การก่อรูปของ “รัฐเงา” (Shadow state) และ “ทุนเงา” (Shadow capital) ซึ่งเป็นกลไกที่เอื้อให้กิจกรรมอาชญากรรมสามารถดำเนินต่อไปได้โดยไม่ถูกตรวจสอบอย่างจริงจังดังนี้

ผู้นำชนกลุ่มน้อยเป็นผู้คุ้มกันพื้นที่แลกกับรายได้ในฝั่งเมียนมา กลุ่มชาติพันธุ์ติดอาวุธในเขตอิทธิพล เช่น KNU (Karen National Union) และกลุ่ม BGF (Border Guard Force) ทำหน้าที่เป็น “ผู้คุ้มกันอาณาเขต” ให้กับกลุ่มนักลงทุนจีนที่ดำเนินกิจการคอลเซ็นเตอร์ โดยเก็บค่าคุ้มครองหรือเป็นหุ้นส่วนในกิจการ ((U.S.-China Economic and Security Review Commission ,2025; ICG, 2023)ข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ตัวแทนเอกชน (NGO) ชี้ว่ากลุ่มชาติพันธุ์บางส่วนใช้รายได้จากกิจกรรมนี้เพื่อจัดซื้ออาวุธและจ่ายเงินเดือนทหารของตนเอง ซึ่งสะท้อนว่าอาชญากรรมกลายเป็นกลไกสำคัญในการดำรงอยู่ของ “รัฐชาติพันธุ์” บางกลุ่ม

เจ้าหน้าที่ทหารไทยแสวงหาผลประโยชน์จากการปล่อยผ่านข้อมูลจากนักข่าว 1คน และเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น 1คน ระบุว่าเจ้าหน้าที่ทหารบางกลุ่มในพื้นที่ชายแดนของไทยมีส่วนรู้เห็นหรือ “หลับตา” ต่อการลักลอบเคลื่อนย้ายอุปกรณ์และแรงงานข้ามพรมแดน โดยแลกกับผลประโยชน์ในรูปของค่าตอบแทนหรือการใช้เครือข่ายอำนาจในเชิงอุปถัมภ์ พฤติกรรมเช่นนี้สอดคล้องกับแนวคิด “รัฐเงา” ของ Gupta (1995) ซึ่งอธิบายว่า เจ้าหน้าที่รัฐอาจใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อสร้างอำนาจส่วนตัวเหนือกฎหมายทางการ

ทุนจีนและนักธุรกิจสีเทาเป็นผู้จัดหาเทคโนโลยีและเงินทุนจากข้อมูลของ(U.S.-China Economic and Security Review Commission ,2025)และการสัมภาษณ์นักวิชาการด้านทุนอาชญากรรม พบว่ากลุ่มทุนจีนที่เคยลงทุนในธุรกิจคาสิโนผิดกฎหมายได้เปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้จัดการและสนับสนุนกิจการคอลเซ็นเตอร์ โดยอาศัย

โครงข่ายที่มีอยู่ ทั้งในด้านเทคโนโลยี ช่องทางการเงิน และการคุ้มกันจากรัฐเงาท้องถิ่น ในบางกรณีพบว่าทุนเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับนักธุรกิจไทยที่มีความเชื่อมโยงกับผู้มีอิทธิพลในพื้นที่

โครงสร้างผลประโยชน์ร่วมกันทำให้เกิดองค์ประกอบของระบบที่หลีกเลี่ยงไม่ได้การวิเคราะห์จากข้อมูลทั้งหมดนำไปสู่ข้อสรุปว่า แก๊งคอลเซ็นเตอร์ในพื้นที่ชายแดนไม่ได้เป็นเพียง “องค์กรอาชญากรรมแยกขาดจากรัฐ” แต่ดำรงอยู่ในฐานะ ระบบที่อิงอยู่บนผลประโยชน์ร่วม ของกลุ่มอำนาจหลายฝ่าย ซึ่งมีทั้งบทบาททางตรง เช่น เป็นหุ้นส่วนหรือผู้คุ้มกัน และทางอ้อม เช่น การนิ่งเฉยเพื่อแลกกับความสงบหรือรายได้

ข้อค้นพบเหล่านี้ยืนยันสมมุติฐานที่ว่า กลุ่มอำนาจท้องถิ่นและรัฐเงาคือกลไกสำคัญในการสนับสนุนเครือข่ายคอลเซ็นเตอร์ข้ามชาติ และเป็นองค์ประกอบที่ไม่อาจละเลยในการวิเคราะห์นโยบายหรือการออกแบบมาตรการใด ๆ เพื่อจัดการกับปัญหานี้อย่างแท้จริง

3.ข้อเสนอเชิงโครงสร้างต่อการปรับนโยบายความมั่นคงไทย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามและเอกสารพบว่า การจัดการกับแก๊งคอลเซ็นเตอร์ในระดับโครงสร้างจำเป็นต้อง ขยายกรอบแนวคิดจาก “ความมั่นคงในเชิงการควบคุม” ไปสู่ “ความมั่นคงเชิงความยั่งยืน” ที่รวมมิติทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ผลการวิจัยเสนอข้อพิจารณาสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1.การยกระดับพื้นที่ชายแดนจาก “กันชน” สู่ “พื้นที่ความรับผิดชอบ” เพราะนโยบายความมั่นคงของรัฐไทยในอดีตมีลักษณะ “กันชนนิยม” (Buffer zone approach) ซึ่งมองพื้นที่ชายแดนเป็นเครื่องมือรองรับภัยจากภายนอก โดยยินยอมให้มีโครงสร้างอำนาจคู่ขนานกับรัฐกลาง ปรากฏการณ์นี้ทำให้รัฐไทยไม่มีแรงจูงใจในการเข้าไปสร้างกลไกการควบคุมหรือพัฒนาอย่างจริงจังข้อเสนอจากผู้ให้สัมภาษณ์ 2 คนที่ชี้ว่า รัฐไทยควรเปลี่ยนมุมมองจากการ “กันภัย” สู่การ “บริหารพื้นที่” อย่างเต็มรูปแบบ โดยรวมศูนย์นโยบาย ความรับผิดชอบ และทรัพยากรเข้าสู่การจัดการพื้นที่ชายแดนอย่างบูรณาการ

2.การออกแบบนโยบายความมั่นคงที่ยึดฐานข้อมูลและความเข้าใจเชิงพื้นที่ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่นโยบาย 1 คน และตัวแทนเอกชน(NGO) แสดงให้เห็นว่ารัฐไทยยังขาดการประเมินความเสี่ยงเชิงโครงสร้างที่เชื่อมโยงมิติอาชญากรรม เศรษฐกิจเงา และกลุ่มอำนาจท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ ดังนั้นการออกแบบนโยบายใหม่จึงควรตั้งอยู่บน ฐานข้อมูลแบบมีส่วนร่วม (Participatory intelligence) โดยดึงข้อมูลจากชุมชน ท้องถิ่น และภาคประชาสังคมในพื้นที่ รวมถึงการพัฒนาเครื่องมือทางเทคโนโลยีเพื่อวิเคราะห์เครือข่ายอาชญากรรมแบบพลวัต

3. การทำลายวงจรผลประโยชน์ระหว่างรัฐ–ทุนเงา–กลุ่มติดอาวุธจากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้แก๊งคอลเซ็นเตอร์ดำรงอยู่ได้คือ “ความร่วมมือโดยนัย” ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วน กลุ่มทุนสีเทา และกลุ่มติดอาวุธท้องถิ่น รัฐไทยควรจัดตั้ง กลไกตรวจสอบภายในแบบอิสระ โดยเฉพาะต่อหน่วยความมั่นคงระดับพื้นที่ เพื่อสร้างความโปร่งใส พร้อมทั้งออกแบบ มาตรการตัดตอนผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ของกลุ่มที่เกี่ยวข้อง เช่น การควบคุมเส้นทางการเงิน การตรวจสอบผู้ถือครองทรัพย์สินในพื้นที่ชายแดน และการจำกัดกิจกรรมทุนข้ามชาติที่ไม่มีการตรวจสอบแหล่งที่มา ผลการศึกษานี้ชี้ว่า การแก้ไขปัญหาแก๊งคอลเซ็นเตอร์ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ด้วยมาตรการ

เชิงเทคนิคหรือกฎหมายเพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องเริ่มจาก การยอมรับปัญหาเชิงโครงสร้างของนโยบายความมั่นคงเอง และการเปลี่ยนกรอบคิดเกี่ยวกับพื้นที่ชายแดนจากเขตภัยคุกคาม สู่พื้นที่แห่งความร่วมมือ พัฒนา และตรวจสอบได้ในระยะยาว

6.อภิปรายผล

1.ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายความมั่นคงกับการเติบโตของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ชี้ว่า นโยบายความมั่นคงของไทยและเมียนมาในพื้นที่ชายแดนมีส่วนโดยตรงและโดยอ้อมในการสร้างพื้นที่สีเทาที่เอื้อต่อการดำเนินงานของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ โดยเฉพาะแนวทาง “กันชนนิยม” ของไทย และแนวปฏิบัติแบบ “รัฐซ้อนรัฐ” ของเมียนมา ได้เปิดโอกาสให้เกิดโครงสร้างอำนาจคู่ขนานและการเพิกเฉยต่อกิจกรรมอาชญากรรม ผลนี้ สอดคล้องกับข้อเสนอของ Van Schendel และ Abraham (2005) ที่ชี้ว่ารัฐมักปล่อยให้เกิดพื้นที่ “ไม่เป็นรัฐ” (ungoverned spaces) ตามแนวชายแดนเพื่อประโยชน์ทางยุทธศาสตร์ และสอดคล้องกับการศึกษาของ Tagliacozzo (2005) ที่อธิบายพรมแดนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ว่าเป็นเขตของการ “ลักลอบอย่างเป็นระบบ” ซึ่งรัฐมักมีส่วนได้ส่วนเสียทางตรงหรือทางอ้อม

อย่างไรก็ตามงานวิจัยนี้มีความแตกต่างและต่อยอดจากวรรณกรรมเดิมตรงที่ไม่เพียงพิจารณาพื้นที่ชายแดนในมิติการค้าหรือการลักลอบสินค้าเท่านั้น แต่ยังเชื่อมโยงไปถึง เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น โทรคมนาคม การหลอกลวงออนไลน์ และการเคลื่อนย้ายข้อมูล/ทุนไร้พรมแดน ซึ่งยังไม่ปรากฏชัดในวรรณกรรมก่อนหน้า ผลวิจัยนี้ยังวิพากษ์นโยบายความมั่นคงของไทยอย่างเฉพาะเจาะจง ในฐานะ “กลไกผลิตพื้นที่สีเทา” มากกว่าจะเป็นเครื่องมือควบคุมภัยคุกคาม ซึ่งถือเป็นประเด็นใหม่ที่ยังไม่ถูกขยายในงานของ International Crisis Group (2023) หรือ Human Rights Watch (2022) ที่แม้จะกล่าวถึงโครงสร้างอาชญากรรมชายแดน แต่ยังมิได้เน้นนโยบายของไทยเป็นหัวใจสำคัญ

2.บทบาทของกลุ่มอำนาจท้องถิ่นและรัฐเงาในการสนับสนุนอาชญากรรมคอลเซ็นเตอร์

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ชี้ว่าโครงสร้างของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ในพื้นที่ชายแดนไทย–เมียนมาไม่สามารถดำรงอยู่ได้โดยปราศจากการสนับสนุนอย่างเป็นระบบจากกลุ่มอำนาจท้องถิ่น ทั้งในรูปของผู้นำชาติพันธุ์ติดอาวุธ เจ้าหน้าที่รัฐระดับพื้นที่ และกลุ่มทุนสีเทาข้ามชาติ ความสัมพันธ์เหล่านี้สะท้อนโครงสร้างของสิ่งที่ Gupta (1995) เรียกว่า “รัฐเงา” เป็นอำนาจที่ใช้อุปกรณ์ของรัฐเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนและดำรงอยู่ร่วมกับรัฐแบบเป็นทางการ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานของ(Freeman, 2025) ที่อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างทุนจีน ผู้นำชนกลุ่มน้อย และธุรกิจผิดกฎหมายในลุ่มน้ำโขง โดยเฉพาะความพัวพันกับการหลอกลวงออนไลน์และคาสิโนผิดกฎหมาย ขณะเดียวกันยังสอดคล้องกับข้อค้นพบของ International Crisis Group (2023) ที่แสดงให้เห็นว่าในเมียนมา กลุ่มชาติพันธุ์ติดอาวุธใช้กิจกรรมอาชญากรรมเป็นแหล่งรายได้หลัก และรัฐกลางมีแนวโน้มเพิกเฉยเพื่อรักษาอำนาจในภาพรวม

จุดที่งานวิจัยนี้ต่อยอดจากวรรณกรรมเดิม คือการวิเคราะห์ ความร่วมมือข้ามชาติในระดับท้องถิ่นระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐไทยบางส่วนกับกลุ่มทุนและผู้นำชาติพันธุ์เมียนมา ซึ่งเป็นมิติที่ยังไม่ปรากฏเด่นชัดในงานก่อนหน้า งานวิจัยนี้ชี้ว่า โครงสร้างผลประโยชน์ในพื้นที่ชายแดนไม่ได้แบ่งแยกตามรัฐชาติ แต่กลับมีลักษณะ “พันธมิตรเชิงผลประโยชน์” (Interest-based coalitions) ที่ครอบคลุมเจ้าหน้าที่รัฐ กลุ่มชาติพันธุ์ และนักลงทุนนอกจากนี้ งานวิจัยยังเสนอให้พิจารณาโครงสร้างของ “รัฐชายแดน” (Borderland state) เป็นพื้นที่ที่มีกฎระเบียบแบบยืดหยุ่น (Flexible sovereignty) ซึ่งรัฐกลางใช้การปล่อยผ่านเป็นเครื่องมือต่อรองกับกลุ่มอำนาจท้องถิ่น ซึ่งแตกต่างจากแนววิเคราะห์ที่มองอาชญากรรมเพียงในฐานะภัยความมั่นคงหรือการบังคับใช้กฎหมายเท่านั้น

3.ข้อพิจารณาเชิงโครงสร้างในการปรับนโยบายความมั่นคงไทยต่ออาชญากรรมข้ามชาติ

ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ชี้ว่า การจัดการกับแก๊งคอลเซ็นเตอร์ไม่สามารถบรรลุได้ผ่านมาตรการเชิงกฎหมายหรือเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว หากปราศจากการปฏิรูปนโยบายความมั่นคงในระดับโครงสร้าง โดยเฉพาะการเปลี่ยนวิธีคิดจาก “รัฐควบคุม” ไปสู่ “รัฐรับผิด” ซึ่งมองพื้นที่ชายแดนไม่ใช่เพียงจุดกันชนหรือจุดเปราะบาง แต่เป็นพื้นที่ที่รัฐต้องมีพันธะเชิงสถาบันในการสร้างกลไกป้องกันอย่างโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอนี้สอดคล้องกับงานของ Andreas (2011) ที่เสนอว่าพรมแดนไม่ใช่เพียงเขตแดนทางภูมิศาสตร์ แต่เป็นกลไกการควบคุมและคัดเลือกที่รัฐสามารถออกแบบได้เพื่อให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของตนเอง ซึ่งในบริบทไทย รัฐอาจใช้ “การละเว้น” เป็นนโยบายอย่างไม่เป็นทางการ

ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นความจำเป็นของการเปลี่ยนจาก แนวนโยบาย “กันชนนิยม” ไปสู่ “การบริหารพื้นที่แบบบูรณาการ” ซึ่งยังไม่ปรากฏชัดในวรรณกรรมความมั่นคงก่อนหน้า เช่นงานของBuchanan (2016)ที่เน้นภาพการเจรจาทางทหารเป็นหลัก งานวิจัยนี้จึงต่อยอดโดยเสนอให้รัฐไทยออกแบบนโยบายที่ยึดฐานข้อมูลจากพื้นที่จริง มีการตรวจสอบภายใน และตัดตอนผลประโยชน์เชิงโครงสร้าง ซึ่งเป็นข้อเสนอที่ใกล้เคียงกับแนวคิดความมั่นคงแบบมีส่วนร่วม(Participatory security) และการบริหารจัดการชายแดนแบบอัจฉริยะ(Smart border governance)ในวรรณกรรมร่วมสมัยด้านความมั่นคง นอกจากนี้งานวิจัยยังชี้ว่า “การสร้างความมั่นคงที่แท้จริงต้องเริ่มจากการยอมรับว่ารัฐเองเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา” ซึ่งแตกต่างจากกรอบคิดแบบอิงรัฐ (State-centric) ที่มักสันนิษฐานว่าภัยคุกคามมาจาก “ภายนอก” เท่านั้น

7.สรุป

งานวิจัยเรื่อง “ภูมิรัฐศาสตร์แห่งอาชญากรรม: วิเคราะห์บทบาทของนโยบายความมั่นคงไทย–เมียนมาในการก่อเกิดและขยายตัวของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ข้ามชาติ” มีวัตถุประสงค์ในการทำความเข้าใจความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างนโยบายความมั่นคง ภูมิรัฐศาสตร์ของรัฐชายแดน และการเติบโตของอาชญากรรมคอลเซ็นเตอร์ในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง โดยมีข้อค้นพบสำคัญดังต่อไปนี้

1.นโยบายความมั่นคงของไทยและเมียนมามีบทบาทสำคัญในการก่อเกิดพื้นที่สีเทา ซึ่งเอื้อให้กลุ่มคอลเซ็นเตอร์สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง รัฐไทยใช้แนวทาง “กันชนนิยม” ที่เพิกเฉยต่อพื้นที่ชายแดนเพื่อรักษาสมดุลเชิงยุทธศาสตร์ ขณะที่รัฐเมียนมาปล่อยให้กลุ่มชาติพันธุ์ติดอาวุธปกครองตนเองแบบกึ่งอิสระ แลกกับความสงบในภูมิภาค ผลลัพธ์คือการก่อรูปของ “รัฐซ้อนรัฐ” ที่กิจกรรมผิดกฎหมายสามารถดำเนินไปโดยรัฐไม่มีแรงจูงใจที่จะจัดการอย่างจริงจัง

2.กลุ่มอำนาจท้องถิ่น รวมถึงผู้นำชาติพันธุ์ เจ้าหน้าที่รัฐระดับพื้นที่ และทุนสีเทา มีบทบาทร่วมกันในการเอื้อประโยชน์ต่อเครือข่ายคอลเซ็นเตอร์ โดยมีทั้งบทบาทในฐานะผู้คุ้มครอง ผลประโยชน์ร่วม และกลไกเชื่อมโยงทุนและเทคโนโลยี อาชญากรรมคอลเซ็นเตอร์จึงไม่ใช่การกระทำของ “องค์กรนอกกฎหมาย” หากแต่เป็นกิจกรรมที่ดำรงอยู่ในโครงสร้างผลประโยชน์ของรัฐชายแดน

3.การแก้ปัญหาในระยะยาวจำเป็นต้องอาศัยการปรับนโยบายความมั่นคงของไทยในระดับโครงสร้าง โดยเฉพาะการเปลี่ยนจากการควบคุมแบบรัฐนิยมไปสู่การบริหารพื้นที่ชายแดนอย่างมีส่วนร่วม โปร่งใส และเชิงยุทธศาสตร์ ผลการวิจัยเสนอแนวทางสำคัญ 3 ประการ ได้แก่การยกระดับพื้นที่ชายแดนเป็นพื้นที่รับผิดชอบโดยตรงของรัฐ, การสร้างฐานข้อมูลและกลไกวิเคราะห์เชิงพื้นที่ และการตัดตอนโครงสร้างผลประโยชน์ที่เชื่อมโยงกลุ่มทุนกับเจ้าหน้าที่รัฐในพื้นที่

โดยสรุปงานวิจัยชี้ให้เห็นความเชื่อมโยงเชิงเหตุและผลอย่างเป็นระบบระหว่างนโยบายความมั่นคงของรัฐกับการก่อตัวของอาชญากรรมข้ามชาติในพื้นที่ชายแดน กล่าวคือนโยบายความมั่นคงที่ให้ความสำคัญกับการควบคุมพื้นที่และเสถียรภาพเชิงยุทธศาสตร์มากกว่าการกำกับดูแลกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับพื้นที่ ได้เปิดช่องให้เกิด “พื้นที่สีเทา” ที่กฎหมายบังคับใช้ได้อย่างจำกัด ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าวกลุ่มอำนาจท้องถิ่นจึงสามารถสถาปนาบทบาทตนเองเป็นตัวกลางระหว่างรัฐกับกิจกรรมผิดกฎหมาย โดยอาศัยความคลุมเครือของอำนาจ ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ และการบังคับใช้กฎหมายแบบเลือกปฏิบัติเป็นฐานในการแสวงหาผลประโยชน์ พื้นที่สีเทาเช่นนี้ได้เอื้อให้เครือข่ายคอลเซ็นเตอร์และอาชญากรรมดิจิทัลข้ามชาติสามารถฝังตัว ใช้ประโยชน์จากโครงสร้างอำนาจท้องถิ่น และดำเนินกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง งานวิจัยจึงสรุปว่าปัญหาเครือข่ายคอลเซ็นเตอร์มิใช่ผลลัพธ์ของอาชญากรรมเฉพาะกลุ่ม หากแต่เป็นผลสะสมของโครงสร้างนโยบายความมั่นคงที่ผลิตและคงไว้ซึ่งพื้นที่สีเทาและความไม่รับผิดเชิงสถาบันในระดับเป็นผลผลิตของภูมิรัฐศาสตร์ร่วมสมัยที่รัฐเองเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างปัญหา การแก้ไขจึงต้องเริ่มจากการยอมรับและเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐในฐานะ “ผู้กำหนดกฎของพื้นที่” ให้กลายเป็นกลไกที่สร้างความยุติธรรม โปร่งใส และปลอดภัยให้กับประชาชนอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยพบว่าแก๊งคอลเซ็นเตอร์ข้ามชาติไม่ได้เป็นเพียงผลของการบังคับใช้กฎหมายที่ไร้ประสิทธิภาพ แต่เป็น“ผลผลิตทางโครงสร้าง” ของนโยบายความมั่นคงที่ละเลยพื้นที่ชายแดนและส่งเสริม

ผลประโยชน์ของกลุ่มอำนาจท้องถิ่น ด้วยเหตุนี้การแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนจึงต้องอาศัย การปรับเปลี่ยนเชิงนโยบายใน 3 ระดับหลัก ดังนี้

1.ระดับโครงสร้างนโยบายความมั่นคง ควรยกเลิกแนวคิด “กันชนนิยม” ที่มองพื้นที่ชายแดนเป็นเพียงเขตกันภัย โดยแทนที่ด้วยแนวทาง“การบริหารพื้นที่แบบรับผิดชอบ” (Accountability-based border governance) และจัดตั้งหน่วยงานบริหารพื้นที่ชายแดนแบบบูรณาการ (Integrated Border Management Unit) ที่รวมเจ้าหน้าที่ความมั่นคง พัฒนาสังคม เทคโนโลยีสารสนเทศ และภาคประชาสังคมเข้าด้วยกัน

2. ระดับการบังคับใช้และกำกับตรวจสอบ ควรพัฒนาระบบ ฐานข้อมูลอาชญากรรมข้ามชาติแบบเชิงพื้นที่ (Geo-tagged criminal intelligence) ที่สามารถติดตามกิจกรรมผิดกฎหมายเชิงโครงข่าย และเชื่อมโยงหน่วยงานความมั่นคงทั้งในและข้ามประเทศจัดตั้งกลไกตรวจสอบอิสระภายในกองทัพและหน่วยความมั่นคง เพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ โดยให้มีส่วนร่วมจากภาคประชาชนและสื่อมวลชนในการกำกับ

3. ระดับความร่วมมือภูมิภาค ไทยควรเสนอ กรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงพหุภาคีไทย–เมียนมา–จีนในประเด็นอาชญากรรมเทคโนโลยี โดยไม่จำกัดอยู่เพียงความร่วมมือทางทหาร แต่ขยายไปถึงการควบคุมทุนผิดกฎหมายและเทคโนโลยีที่ใช้ในการหลอกลวง ประเทศไทยควรสนับสนุนการเจรจากับกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อสร้างข้อตกลงลดบทบาทของเศรษฐกิจผิดกฎหมาย ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ ข้อเสนอแนะข้างต้นยึดหลักความเข้าใจว่าความมั่นคงในโลกยุคใหม่ไม่อาจแยกขาดจากความยุติธรรมทางเศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี การสร้างนโยบายความมั่นคงที่ยึดหลักประชาชนเป็นศูนย์กลาง (People-centered security) จึงเป็นแนวทางเดียวที่สามารถลดรากเหง้าของอาชญากรรมข้ามชาติอย่างยั่งยืนในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

Andreas, P. (2011). *Illicit globalization: Myths, misconceptions, and historical lessons*. *Political Science Quarterly*, *126*(3), 403–425. https://doi.org/10.1002/j.1538-165X.2011.tb00706.x

Buchanan, J. (2016). *Militias in Myanmar*. Yangon: The Asia Foundation. Retrieved from https://asiafoundation.org/wp-content/uploads/2016/07/Militias-in-Myanmar.pdf

Freeman, N. J. (2025, November). *Cybercrime Unchained*. Mekong Review. Retrieved from https://mekongreview.com/cybercrime-unchained/

Gupta, A. (1995). Blurred boundaries: The discourse of corruption, the culture of politics, and the imagined state. *American Ethnologist*, *22*(2), 375–402. http://www.jstor.org/stable/646708

Human Rights Watch. (2022). *"Myanmar’s Border Corruption and the Shadow Economy."* https://www.hrw.org

International Crisis Group. (2023). *"War, Borders, and Crime: Myanmar's Fragmented State and Regional Security."* https://www.crisisgroup.org

Kurlantzick, J. (2023). *Beijing's shadow diplomacy: The geopolitics of crime and security in Southeast Asia*. Council on Foreign Relations. https://www.cfr.org/blog/review-under-beijings-shadow-southeast-asias-china-challenge-murray-hiebert

Tagliacozzo, E. (2005). *Secret trades, porous borders: Smuggling and states along a Southeast Asian frontier, 1865–1915*. Yale University Press.

Van Schendel, W., & Abraham, I. (Eds.). (2005). *Illicit flows and criminal things: States, borders, and the other side of globalization*. Indiana University Press.

U.S.-China Economic and Security Review Commission. (2025, July 18). *China's Exploitation of Scam Centers in Southeast Asia*. Retrieved from https://www.uscc.gov/sites/default/files/2025-07/Chinas_Exploitation_of_Scam_Centers_in_Southeast_Asia.pdf

Wangsathitham, P. (2024). Thailand's legal framework against call center crimes. *Journal of Social Science and Multidisciplinary Research*, *1*(1), 1–14. https://so16.tci-thaijo.org/index.php/jssmr/article/view/393